

نمبرات ۵۰

بانہوں جماعت

وقت ڈیزہ گھنٹہ

ہدایات :- (۱) تمام سوالات لازمی ہیں۔

(۲) خوش خطی اور صفائی پر توجہ دیں۔

(۳) ہر سوال کا جواب نئے صفحہ سے شروع کریں۔

سوال نمبر ۱۔ (الف) صحیح متبادل چن کر ذیل کے بیانات مکمل کیجیے۔

۰۲

۱۔ کوئی شخص ان کو کسی علامت سے پہچان نہیں سکتا کہ یہ -----

(الف) مسلمانوں کا بادشاہ ہے۔ (ب) خلیفہ ثانی ہے۔ (ج) خلیفہ وقت ہے۔

۲۔ حسد کی راہ سے کسی کو لعنت و ملامت کرنے کا خیال آوے تو -----

(الف) اسکی صفت اور ثنا کرنے لگے۔ (ب) تواضع اور فروتنی جتاوے۔ (ج) محسود کی غیبت کرے۔

۰۴

(ب) مندرجہ ذیل کسی دو کے جواب ایک جملے میں لکھیے۔

۱۔ حسد کے کہتے ہیں؟

۲۔ عورت نے پانچ روپے لینے سے کیوں انکار کیا؟

۳۔ چورن والی جنم کون اور ان کا اصل نام کیا تھا؟

۰۸

سوال نمبر ۲۔ (الف) کسی ایک کا جواب ۶۰ تا ۷۰ الفاظ میں لکھیے۔

۱۔ حضرت عمر کی حکومت کی اہم خصوصیات کیا تھیں؟

۲۔ حسد اور غبطہ کے فرق کو مثالوں کے ذریعے واضح کیجئے۔

۳۔ جلسہ گاہ میں مولانا حسرت موہانی کی گرفتاری کے منظر کو مصنف نے کس طرح بیان کیا ہے؟

۰۶

(ب) درج ذیل سے کسی دو عبارت کی متن کے حوالے سے وضاحت کیجئے۔

۱۔ ترجمے کے ذریعے ایک زبان کی تہذیب دوسری زبان کی تہذیب کے ساتھ مل کرنے کا کھلا سکتی ہے۔

۲۔ جیل میں قید تہائی ملی سال بھر ایک من آثار و پیرا، ہتھیلیاں زخمی ہو گئیں مگر نازک خیالی اور مضمون آفرینی زندگی۔

۳۔ زندگی اپنی تمام دل فریبیوں اور رنگینیوں کے ساتھ میری ناز برداری کر رہی ہے۔

۰۴

سوال نمبر ۳ (الف)۔ کسی ایک نظم کا خلاصہ لکھئے۔

۱۔ سید کی لوح تربت ۲۔ کشمیر ۳۔ ابن مریم

۰۴

(ب) درج ذیل میں سے کسی دو اشعار کی تشریح کیجئے۔

- ۱- کمر باندھے ہوئے چلنے کو یاں سب یار بیٹھے ہیں
 - ۲- ہنستے جو دیکھتے ہیں کسی کو کسی سے ہم
 - ۳- جبیں ان کے در سے نہ سیماب اٹھے
- بہت آگے گئے، باقی جو ہیں تیار بیٹھے ہیں
منہ دیکھ دیکھ دتے ہیں کس بے کسی سے ہم
کہ میں سر بسجود ہوں، سجدہ بسر ہوں

۰۲

(ج) صحیح متبادل کی مدد سے درج ذیل اشعار مکمل کیجئے۔ (کوئی ایک)

- ۱- ٹھانی تھی دل میں، اب نہ ملیں گے کسی سے ہم
 - (الف) مومن نہ ہوں جو بطور کھیں بدعتی سے ہم
 - (ب) پر کیا کریں کہ ہو گئے ناچار جی سے ہم
 - (ج) کیوں اپنے جی کو لگتے ہیں کچھ اجنبی سے ہم
 - ۲- دنیا میری بلا جاتے، مہنگی ہے یا سستی ہے
 - (الف) جو اجڑے اور پھر نہ بے، دل وہ نرالی ہستی ہے
 - (ب) ہائے وہ آنکھ اب پانی کی دو بوندوں کو ترستی ہے
 - (ج) موت ملے تو مفت نہ لوں، ہستی کی کیا ہستی ہے
- سوال نمبر ۴- کسی ایک کا جواب ۶۰ تا ۵۰ الفاظ لکھیے۔
- ۱- ایرانی تہذیب کا نقشہ اپنے الفاظ میں لکھیے۔
 - ۲- مصنف نے فرانسیسی قوم کی تعریف کس طرح کی ہے۔
 - ۳- مصنف نے پیرس کو جنت نگاہ کیوں کہا ہے؟

۰۶

سوال نمبر ۵- مندرجہ ذیل میں کسی ایک عنوان پر ڈھائی سو (۲۵۰) تا تین سو (۳۰۰) الفاظ پر مشتمل مضمون لکھیے۔

- ۱- طالب علم کے فرائض
- ۲- کس طرح کئے گایہ مہنگائی کا سفر
- ۳- تعلیم نسواں
- ۴- سائنس کی کرشمہ سازیاں

۰۲

سوال نمبر ۶- (الف) درج ذیل سے کسی ایک شعر کی تقطیع کیجئے اور بحر کا نام لکھیے۔

- ۱- میں یوں راہ ہستی میں گرم سفر ہوں
- نظر بر قدم ہوں قدم بر نظر ہوں
- ۲- یہ ہے جبر فطرت کہ دار فنا میں
- ضروری نہیں میرا ہونا مگر ہوں

۰۲

(ب) درج ذیل میں سے کسی ایک صنعت کی تعریف مع مثال لکھیے۔

- (۱) تشبیہ
- (۲) تجاہل عارفانہ

प्र.१ अ) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निगडीत सुमारे १५ ते २० ओळीत संवादलेखन करा. ६

१. वाढती व्यसनाधीनता - एक समस्या (दोन मित्रांमधील / मैत्रिणींमधील संवाद)
२. तरूण मुलां-मुलींमध्ये वाढलेले मोबाईल प्रेम (दोन मित्रांमधील / मैत्रिणींमधील संवाद)

ब) पुढील प्रश्नांच्या उत्तराचा योग्य पर्याय निवडा. ४

१. पुढील नामासाठी योग्य विशेषण निवडा :

नदी - १) हसरी २) पेटती ३) वाहती ४) बोलकी

२. पुढील शब्दाला समानार्थी शब्द लिहा.

सूर्य : १) कविता २) सविता ३) ललिता ४) नम्रता

३. गटात न बसणारा शब्द शोधून लिहा.

ढग - १) घन २) मेघ ३) वात ४) जलद

४. लटलट - १) कटकट २) वटवट ३) सटासट ४) झटझट

क) खालील पर्यायातून निर्दोष शब्द ओळखा. २

अ) १) शीपाई २) शिपाई ३) शिपाई ४) शीपाई

ब) १) क्षीतीज २) क्षीतिज ३) क्षितिज ४) क्षितीज

प्र.३ अ) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे ८० शब्दांत लिहा. ४

१. फ्रामरोझचे आयुष्य कसे सार्थकी लागले? स्पष्ट करा.
२. मुलांना स्वप्न पाहण्याचा सल्ला जे.पी. अब्दुल कलामांनी का दिला?
३. लेखकाच्या नजरेसमोर आई-वडील, बहीण-भाऊ केव्हा आले?

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा. ३

१. उन्नीकृष्णानचा चेहरा आनंदाने का फुलला?
२. आपले राष्ट्र ध्वनिप्रदूषण कसे करते?
३. लेखक पुलाखालून वाहत जाताना कोणत्या नदीत पोहोचणार होते?
४. मागे सरकणाऱ्या लाटांबद्दल लेखिकेने काय म्हटले आहे?

प्र.४ अ) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे ८० शब्दांत लिहा. ४

१. संत शेख महंमदांनी अभक्तांचे वर्णन कसे केले आहे?
२. या जन्माला फुटे न भाषा या शीर्षकाची समर्पकता स्पष्ट करा.
३. स्त्रियांच्या जगण्याचे चित्रण कवयित्री शांता शेळके यांनी कसे केले आहे?

ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा. २

१. मायमातीच्या लेकरांची वाट कशी आहे
२. तिच्या डोळ्यांत कवीला काय दिसले?
३. कोंबातून बाहेर आलेली पाने कशी दिसतात?

ड) खालील वाक्यप्रचारांच्या अर्थाचा योग्य पर्याय निवडा.

२

१) गळ घालणे -

१) आग्रह धरणे २) मासे पकडणे

३) नकार देणे ४) पाण्यात डोकावणे

२) अंतर्मुख होणे -

१) हुशार होणे २) सर्वशक्तिनिशी झेपावणे

३) बेफिकिरीने वागणे ४) विचाराधीन होणे

इ) खालील पारिभाषिक शब्दांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

२

१) Qualified

१) पात्रतालायक

२) पदवीधारक

३) पात्रतायुक्त

४) अर्हतापात्र

२) Zero Hour

१) रिक्तप्रहर

२) रिक्तकाल

३) शून्य तास

४) शून्य काल

प्र.२ अ) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे ८० शब्दांत लिहा. ४

१. विनोदनिर्मितीची महत्त्वाची कारणे कोणती?

२. तुकारामाने सांगितलेली सोनाराकडे येणाऱ्या भुतांची गोष्ट तुमच्या भाषेत थोडक्यात लिहा.

३. बँडच्या आवाजामुळे लेखकाच्या मनात कोणत्या शंका आल्या?

ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा. २

१. भुताच्या गोष्टी केव्हा ऐकायच्या असतात?

२. रव्या आणि रश्मी कोणत्या वृत्तीचे आहेत?

३. विनोदाची निर्मिती कोठे होते?

प्र.५ अ) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे ८० शब्दांत लिहा. ८

१. मुलाखतीची पूर्वतयारी कशी करावी लागते?
२. सामाजिक संपर्कासाठीच्या संकेतस्थळांचे फायदे सांगा.
३. सूत्रसंचालकांच्या अंगी कोणकोणते गुण असावेत?
४. भारतात आकाशवाणी केंद्राची निर्मिती कशी झाली?

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी एका वाक्यात लिहा. ३

१. 'क्यूशीट' म्हणजे काय?
२. 'मुलाखत' या शब्दाचे शब्दकोशातील अर्थ सांगा.
३. 'मार्कअप' कशाला म्हणतात?
४. उद्घोषणा म्हणजे काय?

क) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर मुलाखतपूर्व तयारी म्हणून प्रश्नावली तयार करा. ४

१. चहाच्या टपरीत काम करणाऱ्या लहान मुलांची मुलाखत.
२. राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेत प्रथम क्रमांक मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांची मुलाखत.
३. एस.टी. बस चालकाची मुलाखत

- प्र. १(अ) निम्नलिखित विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए । (०४)
- १) त्याग और सेवा भारत के आदर्श है ।
अ) आर्थिक ब) राष्ट्रीय क) प्रादेशिक
 - २) सूर्य से शनि ग्रह की औसत दूरी करोड किलोमीटर है ।
अ) १४३ ब) १४५ क) १४७
 - ३) उद्योगरहित और कार्यहीन मनुष्यों का मन का निवासस्थान होता है ।
अ) वात्सल्य ब) हास्य क) शैतान
 - ४) जनता के स्वास्थ्य की सुरक्षा का कानुनी उत्तरदायित्व है ।
अ) सरकार ब) लोग क) परिवार

- (आ) निम्नलिखित में से किसी एक गद्यांश को पढ़कर उसके नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए : (०४)
- १) सोना ने थोड़े ही दिनों में सबसे सख्य स्थापित कर लिया । फिर तो वह घास पर लेट जाती और कुत्ते और बिल्ली उस पर उछलते-कुदते रहते ।
 - १) प्रस्तुत वर्णन किस पाठ का है और इस पाठ के लेखक कौन है ?
 - २) थोड़े ही दिनों में किसने सबसे सख्य स्थापित कर लिया था ?
 - ३) सोना कहाँ लेट जाती थी ?
 - ४) सोना के शरीरपर कौन उछलते-कुदते थे ?

अथवा

‘उसे देखकर मुझे लगता, मानो उसके शरीर में ज्वर के कीटाणु नहीं, बुआ जी के भय के कीटाणु दौड़ रहे हैं, जो उसे ग्रसते जा रहे हैं ।’

- १) उपर्युक्त वाक्य किसने कहा है ?
- २) बुखार से कौन पीड़ित था ?
- ३) बुआ जी के भय के कीटाणु किसे ग्रसते जा रहे थे ?
- ४) बुआ जी क्यों परेशान थी ?

- (इ) निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक का उत्तर लगभग १२० शब्दों में लिखिए । (०६)
- १) विवेकानंद जीने युवाओं पर कौन-सी जिम्मेदारी सौंप दी है ?
 - २) पौराणिक कथाओं में शनि का वर्णन किस रूप में पाया जाता है ?
 - ३) ‘युवा क्रांति के शौले’ एकांकी में चित्रित पर्यावरण तथा दहेज प्रथा की समस्याओं का वर्णन कीजिए ।

प्र. २(अ) निम्नलिखित विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर पंक्ति फिर से लिखिए ।

(०४)

- १) 'रहिमन फाटे को, मथै न माखन होय ।
(अ) दही (ब) दूध (क) छाछ
- २) ऐसी बोलिए, मन का आपा खोय ।
(अ) भाषा (ब) बानी (क) बात
- ३) सीखो उसी का फिर ना व्यर्थ जावे जान ही ।
(अ) सम्मान (ब) ज्ञान (क) मान
- ४) कमाई जड करइ ।
(अ) अनेक (ब) नेक (क) अच्छी

(आ) निम्नलिखित में से किसी एक पद्यांश को पढ़कर उसके नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर लिखीए ।

(०४)

- १) "पाहन पूजे हरि मिलै, तो मै पूजुँ पहार ।
ताते यह चाकी भली, पीस खाय संसार ॥"
- १) प्रस्तुत दोहा किसका है ?
- २) कबीर क्या पूजना चाहते हैं ?
- ३) पत्थर से क्या भली है ?
- ४) चाकी का उपयोग क्या है ?

अथवा

- १) 'मन झूठ में ग्वाही भरो, या न्याय झूठा ना करो ।
अधिकार मे मद ना धरो या चाकरी में ना डरो ॥
बेपार में ना हो असत्, धनी या हकीम में हो कदर ।
संसार में तब सार है, अपनी स्थिति में नेक धर ॥
- १) मद किसका नहीं होना चाहिए ?
- २) किससे नहीं डरना चाहिए ।
- ३) व्यापार में क्या नहीं होना चाहिए ?
- ४) किसकी कदर होनी चाहिए ?

(इ) निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लगभग ८० शब्दों में लिखिए ।

(०४)

- १) रहीम ने प्रेम और अहंकार के बारे में क्या कहा है ?
- २) रैदास जी ने प्रस्तुत पदों में किन विषयों पर विचार व्यक्त किए हैं ?
- ३) 'एक वृक्ष की हत्या' कविता का आशय लिखिए ।

- प्र. ३ निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लगभग ८० शब्दों में लिखिए । (०४)
- १) मदर टेरेसा ने मिशनरी ऑफ चैरिटी की स्थापना क्यों की ?
 - २) डॉ. भीमराव अंबेडकर जी की अध्ययन की लगन किन बातों से स्पष्ट होती है ?
 - ३) 'अहिंसा एक विज्ञान है' इस विचार का विवेचन कीजिए ।
- प्र. ४(अ) निम्नलिखित वाक्यों में से किन्ही दो के रचना के अनुसार भेद पहचानिए । (०२)
- १) शनि एक राशी में करीब ढाई साल तक रहता है ।
 - २) मैं तुम सबसे यही चाहता हूँ कि तुम आत्मप्रतिष्ठा, दलबन्दी और ईर्ष्या को सदा के लिए छोड़ दो ।
 - ३) जीवन में दुःख की घड़ियाँ भी आती हैं, पर उन्हें साहसपूर्वक सहने में ही जीवन की महानता है ।
- (आ) कोष्ठक की सूचना के अनुसार किन्ही दो वाक्योंका कालपरिवर्तन करके वाक्य फिर से लिखिए (०२)
- १) भाई साहब के सामने एक विकट समस्या है । (पूर्ण भूतकाल बनाइए)
 - २) बुआ जी बड़ी चिंतित हो उठी । (अपूर्ण वर्तमान बनाइए)
 - ३) तीसरा दिन भी निकल गया । (भविष्यकाल बनाइए)
- (इ) १) निम्नलिखित में से किसी एक शब्द का भाववाचक संज्ञा रूप लिखिए । (०१)
- १) युवक २) घबराना
- २) निम्नलिखित में से किसी एक शब्द का विशेषण रूप लिखिए । (०१)
- १) आत्मा २) मूल
- (इ) निम्नलिखित मुहावरों में से किन्ही दो के अर्थ लिखकर वाक्य में प्रयोग कीजिए । (०४)
- १) पैरों पर लोटना २) पिंड न छोड़ना
 - २) रुह काँपना ४) हिदायत देना
- (ड) निम्नलिखित वाक्य शुद्ध कर पुनः लिखिए (दो) । (०२)
- १) रास्ते पर बहत भिड़ थे ।
 - २) उसके लिए तो उतनी ही चतुराई कि आवश्यकता है ।
 - ३) आज का अनुभव अच्छी रहा ।

प्र. ५ अ) निम्नलिखित गद्यखंड ध्यान से पढ़िए और उसपर पाँच प्रश्न तैयार कीजिए, जिनके उत्तर एक - एक वाक्य में हो ।

(०५)

- १) जीवन क्या है ? जीवन केवल जीना, खाना और मर जाना नहीं है । यह तो पशुओं का जीवन है । मानव जीवन में भी ये प्रवृत्तियाँ होती हैं । क्योंकि कि वह भी तो पशु है । पर इनके उपरांत वह कुछ और भी होता है । उस में कुछ ऐसी मनोवृत्तियाँ होती हैं, जो प्रकृति के साथ हमारे मेल में बाधक होती हैं । कुछ ऐसी होती हैं, जो इस मेल में सहायक बन जाती हैं । जिन प्रवृत्तियों से प्रकृति के साथ हमारा सामंजस्य बढ़ता है, वे वाछनीय होती हैं । जिसमें सामंजस्य में बाधा उत्पन्न होती है, वे दूषित हैं । अहंकार, क्रोध या द्वेष हमारे मन की बाधक प्रवृत्तियाँ हैं । यदि हम इनको बे रोक-टोक चलने दे, तो निःसंदेह वे हमें नाश और पतन की ओर ले जाएँगी । इस लिए एमें उनकी लगाम खींचनी है । उन पर संयम रखना है, जिससे वे अपनी सीमा से बाहर न जा सकें ।

अथवा

उपर्युक्त परिच्छेद का एक तिहाई (१/३) शब्दों में सार लिखिए और उचित शीर्षक दीजिए ।

(आ) पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए ।

(०५)

मनोहर / मनोरमा भंडारी, रानी निवास, एकतानगर, जलगाँव से नवनीत महाविद्यालय, त्र्यंबक मार्ग, जलगाँव के प्राचार्य को हिंदी अध्यापक पद की नोकरी के लिए आवेदन पत्र लिखता / लिखती है ।

अथवा

“आपको अपने घर को बेचना है” इसके लिए विज्ञापन पत्र तैयार कीजिए ।

★★★★★★★★

Note-

- 1. All questions are compulsory.
- 2. Figures to the right indicates maximum marks.

Q1 (A) : Read the following extract and answer the questions given below: (11M)

.....The first requirement for a city is pragmatic plan. Many of our cities such as delhi and bhubaneshwar and even Port Blair in the Andamans have reasonably good master plans. Many also have City Development Plans which have been an essential requirement to draw funds from the government's Urban Renewal programme (JNNURM). But they should be updated frequently based on the changing needs of its people.

.....And let's not forget its citizens - they need to be more pro-actively involved when involving master plans. But often, there's lack of planning and inadequate implementation systems. This applies to all essential components of a city-streets, public trabsport system, traffic management, affordable housing, cars and parking drainage,water supply, sewerage and garbage. Any deficient in these will lead to poor quality cities which won't be able to handle the pressure of increased population and changing needs.

..... The second requirement of a good city is good social infrastructure such as parks and places for leisure such as river and sea fronts. It needs to preserve and protect its heritage. We are a nation with rich diversity in culture, arts and crafts and cities are great platforms for that, given the right facilities. And let's not forget good and affordable educational and healthcare facilities too.

..... We don't have to look far. There are enough cities worldwide which has manages to radically improve the quality of life of its citizen. Take Singapore. It has managed to limit cars and has a very efficient transport. Shanghai has wonderful footpaths everywhere. New York is actively developing cycling facilities in large parts, while Holland, Denmark and other Scandinavian countries have developed cities around a bicycling infrastructure, creating a complete culture and around them which is humane and ecological. There is Tokyo, the world's most populous city, which has a metro system used by 80% of the population.

- 1. What do many of our cities have in addition to good master plans? (1M)
- 2. How have Singapore and Shanghai manages to improve tthe quality of life of their citizens?(2M)
- 3. Why should the plans of a city be updated frequently? (2M)
- 4. Give the two examples to prove that the needs of people of today are different from those 20 years ago. (2M)
- 5. Rewrite the following sentences in the ways instructed.
 - (i) It needs to preserve and protect its heritage. (1M)
..... (use a modal auxiliary showing obligation)
 - (ii) The first requirement of a city is a Pragmatic Plan. (1M).....(Rewrite using Verb form of the underlined word)
 - (iii)Any deficiency in these will lead to poor quality cities. (1M)
.....(Rewrite using 'if')

6. Give the words from the passage that mean: (1M)

- (i) Practical.
- (ii) Showing concern and kindness towards others.

B - GRAMMAR: (DO AS DIRECTED). (5M)

- (i) It is Paradoxical that average consumer can not decide which technology will offer..... highest standard of water purification.(Fill in the blanks with appropriate articles) 1M
- (ii) The lady took the girls..... a hall where they met a few more girls who were waiting..... her instructions. (Fill in the blanks with suitable prepositions) (1M)
- (iii) Can you suggest me a good hotel? Mr David asked the taxi driver." Yes, I will. It's very close to the railway station," Said the taxi driver. (2M)
- (iv) It..... rain tomorrow.(use a modal auxiliary showing 'possibility'). (1M)

Q2(A). Read the following extract and answer the questions given below: (07)

Old women do not fly on magic wands

nor make obscure prophecies

From ominous forests.

They just sit on vacant park benches

in the quiet evenings,

call doves by their names

and charm them with grains of maize

Or, trembling like waves

they stand in endless queues in

government hospitals

or settle like sterile clouds

in post offices awaiting mail

from their sons abroad,

long ago dead.

Questions-

1. How do the old women spend their evening? (1M)
2. How do you take care of your grand parents? (2M)
3. 'trembling like waves'. Explain the figure of speech in this line. (1M)
4. Complete the following statements by choosing the best alternatives :
Old women sit..... in the quiet evenings. (1M)

- (i) in the chair
 (ii) in the verandah

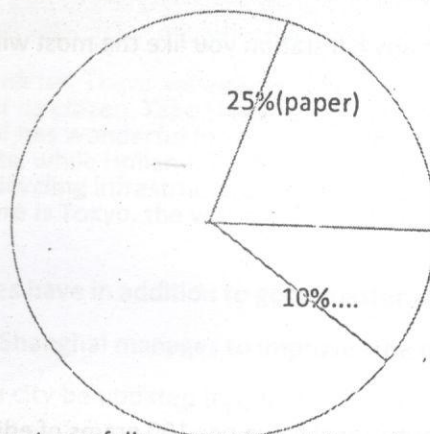
(iii) on vacant park benches.

5. Pick out any two pictorial images from the first 10 lines of this extract. (2M)

(B) Read the following extract and complete the pie-chart given below- (5M)

..... There are various expenditures incurred in publishing a book. The paper used for printing a book takes up the biggest chunk of about 25% of the total cost, closely followed by the binding and printing costs, both of which take up 20% each. Royalty, that is the money given to a writer for writing a book, is about 15%. However, after the book is printed, it has to be suitably promoted so that there is eager audience for it. This takes up about 10% of the pie. The last bit of expense incurred is for transportation - ready to be read books have to be transported to various outlets. This makes a dent of 10%.

Expenditure incurred in publishing a book

Q3 (A) Read the following extract carefully and rewrite it from the point of view of the Daisy.

(5M)

On the following morning, when the flower once more stretched from its tender petals, like little arms, towards the air and light, the daisy recognised the bird's voice, but what it sang sounded so bad. Indeed the poor bird had good reason to be sad, for it had been caught and put into a cage closed by the open window. It sang of the happy days when it could merrily fly about, of fresh green corn in the fields, and of the time when it could soar almost up to the clouds. The poor lark was most unhappy as a prisoner in a cage. The little daisy would have liked so much to help it, but what could be done? Indeed that was very difficult for such a small flower to find out. It entirely forgot how beautiful everything around it was, how warmly the sun was shining and how splendidly while its petals were. It could only think of the poor captive birds, but it could do nothing.

Q4 (A). Read the following advertisement and prepare a letter of application for it. Use the information in the CV provided: (5M)

Situation vacant

Medical representative

Candidate must be a science graduate,

fluent in English, Hindi, Marathi.

Experience holder preferred.

Write giving full details to:

The Manager Johnson & Johnson Pharmaceuticals,

Nagpur- 440002

CV (Resume)

Name - Gopal Sawant

Address - 201, mini co-op housing society, Shaila Baug, Nagpur- 440002.

Education - B.Sc (Chemistry) 1st class (65%) PKS College Nagpur.

Experience - Two years as medical representative, Bio Pharma, Nagpur.

Languages known - Marathi, hindi, English.

OR

Write a letter to a social welfare organisation seeking financial help for continuing your studies.

(B). Prepare a short tourist Leaflet about any hill station you like the most with the help of the following points: (4M)

How to reach there

Where to stay

Places worth visiting

Most suitable time to visit

Shopping attraction

Q5. (A) Information Transfer. (4M)

Read the following tabular data of the nutritional value per 100 grams of edible portion of the vegetables and fruits and write a short paragraph comparing their nutritional value in about 120 words -

Nutritional value of Vegetables and Fruits

Vegetables and Fruits	Calcium- mg	Iron - mg	Vitamin - A IU	Vitamin - B mg	Vitamin - C mg
1- Greens (green leafy vegetables)	500-600	22.9	500-1000	0.10	99
2- Cauliflower	33	1.5	51	0.01	6
3- Green Peas	20	1.5	139	0.01	Nil
4 - Pippale	9	1.0	0	0.12	2
5 - Guava	10	1.4	0	0.03	212

Note - mg - MilliGram, IU - International Unit of measurement

(B) Prepare a set of about 8 questions to interview a woman in a old-age home. (4M)

NOTE - 1) All the questions are compulsory

2) Figures to the right indicate full marks

Time-1.5hr

Marks-50

Q1)A) Fill in the blanks-

(6)

- 1) Observe if A proposition is _____ Proposition.(A/E)
- 2) If A proposition true then its contrary E is _____(true/false).
- 3) Shorter truth table is a _____ method.(Direct/Indirect)
- 4) Individual _____ stand for a specific individual.
- 5) No bananas are yellow is _____ proposition.(E/O)
- 6) Both subject and Predicate are undistributed in _____ proposition.(E/I)

B) True or False-

(6)

- 1) A proposition stands for particular affirmative Proposition.
- 2) Both the subject and Predicate term of E proposition are distributed.
- 3) conjunction is false only when both its conjuncts are false.
- 4) $\sim\sim P \equiv P$ is a tautology.
- 5) The rules of UI and EI are used to drop the quantifiers.

Q2)A) Use the method of indirect proof to verify that the following are tautologies-

(6)

- 1) $S \vee (S \supset S)$
- 2) $(R \supset S) \vee (S \supset R)$

B) Use the method of Indirect Proof to prove the validity of following arguments

(4)

- 1) i) $A \vee (B.C)$
ii) $A \supset C$

$\therefore C$

- 2) i) $P \supset Q$
ii) $P \vee R$

$\therefore Q \vee R$

C) Construct formal proof of validity for the following arguments involving (6)

1)i) (x) (Mx \supset Sx)

ii) Ma

iii) Ta

$\therefore \text{Sa.Ta}$

2)i) (x) (Cx \supset Ix)

ii) (x) (Ix \supset Hx)

$\therefore \text{a. (x) (Cx} \supset \text{Hx)}$

Q3)A) Give Converse of following (4)

- 1) No fruits are bitter
- 2) Some men are not honest
- 3) All bananas are yellow
- 4) Some fruits are sweet

B) Give obverse of the following (4)

- 1) Some mangoes are not ripe
- 2) All men are wise
- 3) Some singers are dancer
- 4) No philosophers are politician

C) Give opposition of the following propositions (8)

- 1) Some flowers are red. (Contradictory and Sub-altern)
- 2) All animals are wild. (Sub-altern and Contrary)
- 3) No rabbits has horn. (Sub-contrary and Sub-altern)
- 4) Some men are honest.(Sub-altern and Contrary)

Q4) Distinguish between (any one) (6)

- 1) Proposition and Propositional
- 2) Singular Propostion and General Proposition

Q3. Write short notes in 40-50 words (any 3):-

(12)

1. Applied history.
2. Works of Dr William Carrey.
3. How is history applied in Television.
4. Qualities of a Tourist Guide.

Q4. Answer the following questions with the help of given points (any 1):-

(10)

1. The correlation of the past and the present.
 - a. Remembering the past happenings and the teachings.
 - b. Non-ending dialogue between the present and the past
 - c. Present day problems are solved
 - d. The study of knowledge acquired from the past.

OR

2. Explain the Role of Cinema.
 - a. Entertainment
 - b. Social Awareness
 - c. Job Opportunities
 - d. Personality Development.

Q5. Answer the following questions in about 250 words approximately (any 1):-

(10)

1. Explain the Importance of preservation of Historical Monuments and structures.

OR

2. Explain the work done by newspapers.

- NOTE:** 1. All questions are compulsory
2. Figures to right indicate full marks.

Q1 A) Fill in the blanks with suitable alternatives:

(05)

1. A _____ community is relatively large in size.
a) Rural b) Urban
2. _____ is the main problem of the tribal people.
a) Poverty b) Exploitation
3. Caste is based on _____.
a) Birth b) Power
4. Endogamy is a _____ of marriage.
a) Form b) Rule
5. The dowry Prohibition Act was passed in the year _____.
a) 1961 b) 1971.

B) Match the column:

(05)

1. 2005	Rural community
2. Marriage	Nuclear family
3. Varna system	Domestic Violence Act
4. Urban community	Brahmins
5. High social position	Social approval

Q2. Answer the following in one sentence each:-

(08)

1. What is the impact of Buddhism?
2. State any 2 causes for declining death rate.
3. Define family.
4. What is dowry?

5. Mention any 2 problems of working women.
6. In which community do we find slums?
7. What is the meaning of population education?
8. State any 2 reasons for domestic violence.

Q3) Distinguish Between (any 3)**(12)**

1. Tribal community and Rural community.
2. Under population and Over population.
3. Endogamy and Exogamy.
4. Patriarchal family and Matriarchal family.

Q4) Answer the following questions in 200-250 words each:-**(10)**

1. What are the causes and consequences of gender inequality?

OR

2. State the problems of urban community and suggest remedial measures.

Q5) Answer the following questions in 250 words each:-**(10)**

1. Explain with examples the changes that have taken place in the institution of marriage.

OR

2. Discuss the causes of farmers suicide. Suggest suitable measures to solve them.

- Q.I. (A) Fill in the blanks** 4
1. When MU is _____ TU decreases. (Positive/Negative/Zero/high)
 2. Indirect demand is also known as _____ demand. (direct/derived/composite/Joint)
 3. Monopoly means _____ (single seller/several seller/single buyer/several buyer)
 4. _____ is regarded as primary factor of production. (Land/Labour/Capital/Entrepreneur)

- Q.I. (B) State whether the following statements are true or false.** 4
1. Demand for Labour is direct demand.
 2. In Monopoly market the firm and industry are the same.
 3. Micro economics deal with the Allocation of Resources
 4. Utility is the basis of demand.

Q.I. (C) Match the Column 4

GROUP - A	GROUP - B
1. Micro Economics	a) Maximum TU
2. Point of Satiety	b) Inverse relation
3. Demand and Price	c) Individual Units
4. Stock	d) Potential supply

- Q.II. (A) Define or Explain the following. (any 2)** 4
1. Micro Economics
 2. Unitary Elasticity of Demand.
 3. Stock.
 4. Capital.

- Q.II (B) Distinguish Between. (any 2)** 6
1. Total Utility and Marginal Utility.
 2. Stock and Supply.
 3. Perfectly Elastic demand and Perfectly Inelastic demand.
 4. Perfect Competition and Monopoly

- Q.III. Answer the Following (any 3)** 12
1. What are the features of Micro Economics ?
 2. What are the Types of Utility?
 3. Explain the factors affecting demand ?
 4. What are the features of Monopoly Market?
 5. What are the features of capital ?

- Q.IV. Short Notes (any 2)** 8
1. Relationship between Total Utility and Marginal Utility.
 2. Features of Perfect Competition.
 3. Types of Capital
 4. Scope and Subject Matter of Micro Economics

- Q.V. Answer in Detail (any 1)** 8
1. Explain the Law of Demand with its Exception.
 2. What are the Types of Price Elasticity of Demand.

SYJC - P.T EXAM

Roll No _____

Seat No _____

Contact No _____

Regular

(25)

Q1 a) Fill in the blanks

(2)

- (1) Gagang Narang is an International _____ player
(Shooting, Badminton, Cricket)
- (2) _____ is the Captain of Indian Cricket Team.
(Virat Kohli, Ishant Sharma, Rohit Sharma)
- (3) The full form of BMI is, _____
(Body Mass Index, Body Muscle Information, Brain Muscle Intensity)
- (4) Sakshi Malik represented India in _____ game.
(Judo, Boxing, Wrestling)

b) Match the Column (any 4)

(2)

(1) Protien	(a) Badminton
(2) P. V. Sindhu	(b) mind and soul
(3) Dipa Karmakar	(c) Nutrition
(4) Yoga	(d) Athletics
(5) Vikas Gowda	(e) Gymnast

c) True Or False

(2)

- Rahul Dravid is Called as The Wall
- Running is an Athletic Event
- Football game is played for 3 hours
- BMI means Body Mass Index

Q.2 Answer in one sentence

(5)

- Waist Hip Ratio
- Name any 4 Olympic players of India
- Why is THR?
- What is Nutrition?
- What do you mean by PRANAYAMA

XII PT
(Q.3) Define the following

(4)

(1) Write about Fitness

(2) Write about Football Match Timing

(Q4) Answer Briefly

(4)

1. Importance of Physical Activity in day today life

2. Write about Fitness in your own words

(Q5) Write Short Notes

(6)

1. Draw and Label the figure of a Hockey Ground

NOTE - 1) All the questions are compulsory

2) Figures to the right indicate full marks

Time-1.5hr

Marks-50

Q1)A) Fill in the blanks-

(6)

- 1) _____ is the knowledge of reality. (philosophy/Emperical)
- 2) The Sanskrit term for _____ is darshan.(Philosophy/Ethics)
- 3) _____ believes in reason as the valid source of knowledge.
(Rationalist,Empericist)
- 4) Only _____ sentences express knowledge.(declarative,interrogative)
- 5) _____ connects truth of a proposition with human actions.
(Pragmatism,Coherence)
- 6) For _____ there is no ultimate truth.(William James,Nyaya Darshan)

B) True or False-

(6)

- 1) A Statement is different from a Proposition
- 2) Pragmatism hold that the utility of an action determines is truth.
- 3) Sound is the Quality of Ether.
- 4) In Indian tradition is the ultimate aim of philosophy is Moksha.
- 5) Descartes is rationalist.
- 6) Knowledge by perception is always true.

C) Match the following -

(4)

1) Tatlavajnyana	a)Geometrical
2) Hume	b) Knowledge of Brahman
3) Descartes	c) Monad
4) Leibniz	d) Skeptic

Q2)A) Distinguish between(any one)-

(4)

- 1) Philosophy and Religion
- 2) Perception and Testimony

B) Give philosophical term-

(4)

- 1) Justified true belief.
- 2) What the individual does with his solitariness.
- 3) Knowledge that arises after perception.
- 4) A sentence which is either true or false.

Q3) Answer the following (any three)

(6)

- 1) Why does Aristotle define Philosophy as Knowledge of Truth?
- 2) What is meant by Esse est Percipii?
- 3) What is deduction?
- 4) What is Pragmatism?
- 5) What is Udaharana?

Q4) Write short note on-

(8)

- 1) Coherence theory of Truth?
- 2) How does Berkeley put forth his Empericism?

Q5) Answer the following in detail-

(12)

- 1) What are the objections raised against correspondence theory of truth?

OR

- 2) Explain Rationalism and its Characteristics. Explain Descartes Rationalism in detail.